Maternitats feministes, el camí que queda per fer

Esther Vivas, periodista, investigadora i escriptora, ens parla en aquest #CriarTalks de la importància que el feminisme incorpori a la seva agenda els drets reproductius de les dones

[inicicentrareport]Video: https://www.youtube.com/watch?v=-3aoC46f3vQ
Dins del moviment feminista sempre hi ha hagut un estira-i-arronsa, discursos contradictoris i antagònics sobre **com ha de ser una maternitat per ser feminista**, i fins i tot es qüestionava si realment ser mare podia ser feminista o si no era una imposició més del patriarcat.

Feministes com Sara Ruddick defensaven la maternitat com **oportunitat d'empoderament**. Jean Bethke Elshtain, també als anys 80, en canvi, deia que la maternitat era un **obstacle per l'emancipació**. De fet fins i tot feministes com la conegudíssima Simone de Beauvoir han dit que la maternitat és una tara que ha de ser superada.

La societat ha evolucionat, i els feminismes també. En parlem en aquest #CriarTalks amb **Esther Vivas**, periodista, investigadora i autora del llibre "Mama desobedient". Ha esdevingut una de les veus referents en maternitats feministes. Aquí teniu un resum de la conversa que hem mantingut amb ella, i que podeu veure completa al vídeo:

[GotaVerdaPle] **En quin moment ens trobem ara dintre del feminisme i com encaixa la figura de la maternitat?**

[GotaVerdaBuit] És un tema que encara avui dia incomoda al feminisme, perquè es viu com un mandat del patriarcat. Hi ha una nova generació de mares feministes que hem pogut escollir si volíem ser mares o no, justament gràcies a les lluites de moltes les dones que n'han reivindicat els drets.

Es tracta de contraposar l'**experiència materna lliurement escollida**, enfront d'una maternitat abnegada i sacrificada. Entesa com una responsabilitat compartida entre homes i dones. Tenim encara molts reptes al davant.

[GotaVerdaPle] **Quins són aquests reptes?**

[GotaVerdaBuit] Un dels elements pendents és posar en evidència que **la violència obstètrica existeix,** i és una forma de violència de gènere. De vegades hi ha un tracte que és constitutiu de violència física o psicològica: parir amb mascareta, separació del nadó en nèixer, parir sola, cesàries innecessàries... Per tant la **lluita pel part respectat** hauria de ser una de les banderes de lluita del moviment feminista.

Un altre és el **sentiment de culpa** que ens persegueix com a mares, que té molt a veure amb el sistema patriarcal que estableix un model de mare perfecta que arriba a tot. Ens mirem en un mirall de maternitat que no ens representa.

[GotaVerdaPle] **En el teu llibre "Mama desobedient" parles de la violència obstètrica. Què hi expliques?**

[GotaVerdaBuit] Hi dic que **ens han robat el part.** Hi teníem un protagonisme important, sobretot perquè es considerava que era una cosa bruta que havien de fer les dones (sobretot a l'Edat

Mitjana), però alhora ens dotava d'autonomia en aquest espai, conduït per llevadores que eren considerades dones sàvies.

A mesura que ha evolucionat, a la societat hi ha hagut un espoli d'aquest coneixement femení i ha passat als homes, que han passat a controlar l'atenció al part, expulsant a les llevadores.

A l'Edat Mitjana, amb la caça de bruixes, moltes llevadores van ser cremades com perquè els seus coneixements eren considerats perillosos. Al segles XVIII i XIX, amb l'evolució de la medicina que coneixem avui en dia, les llevadores van ser apartades i els homes es van apropiar i atenien el part des del punt de vista mèdic i sanitari, però també amb molts prejudicis, tractant-lo com una patologia que calia controlar, i tot això ha construït la idea que avui dia tenim del part. I això és el que hem de revertir.

[GotaVerdaPle] **La medicalització de l'embaràs ens ha portat a que hi hagi més parts en horari laboral.**

[GotaVerdaBuit] Hi ha un informe publicat per El Parto es Nuestro que diu que hi ha més parts de dilluns a divendres i en horari laboral que en cap de setmana, quan, tractant-se d'un acte espontani, hauria de ser indiscriminat. Això passa perquè **s'han imposat els criteris sociosanitaris**, i ens trobem, per exemple, que a Barcelona, per Sant Esteve, hi ha molt pocs naixements, però en canvi a Madrid, que no és festa, hi ha els mateixos que altres dies. Això passa quan s'imposen interessos mercantils als drets de mares i infants. I **en l'àmbit sanitari privat hi ha més casos** de violència obstètrica i cesàries que en l'àmbit públic.

?

Cal normalitzar l'ambivalència entre l'amor per la nostra criatura i la sensació de sentir-se sobrepassada

[GotaVerdaPle] **La societat actual tendeix a infantilitzar les dones embarassades?**

[GotaVerdaBuit] Ens mirem en un mirall de la maternitat que és **tòxic i indesitjable**. Igualque tenim la idea de la maternitat romàntica, ens passa el mateix amb l'embaràs. I el problema és que això no és així, no hi ha un sol model d'embaràs i de maternitat.

Amaia Razola, que ha fet "meteorito", presenta la maternitat com un meteorit que fa saltar pels aires la nostra vida anterior. Hem d'assenyalar que estar embarassada i ser mare no sempre és fàcil. I, a més, ho fem en **una societat hostil a la maternitat** en si. Només cal veure la discriminació laboral, un permís maternal curt, un acompanyament mèdic on no se'ns permet decidir... **Cal canviar la mirada** i fer-ho des d'un **perspectiva feminista**, entenent la dona com a membre de ple dret. Hem d'entendre que l'embaràs i el part no són malalties que cal tractar, són experiències naturals i reivindicar que tenim capacitat per transitar-ho i el dret a tenir un part respectat.

[GotaVerdaPle] **I en el moment del postpart, també patim aquesta discriminació?**

[GotaVerdaBuit] Un cop ha nascut, sembla que haguem d'estar enamorades de la nostra criatura, que **no hi ha lloc per la tristor i el malestar**. El part es caracteritza justament per ser un sotrac amb la nostra vida anterior, no és fàcil, ni físicament ni mental. Implica **ambivalència** entre amor i el no poder més.

Ser bona mare és també això, fracassar i no poder arribar a tot? és normal i és fonamental normalitzar-ho. **La depressió postpart forma part de la maternitat**, i no ens és permès anomenar-ho. Moltes mares no demanen ajuda per por o vergonya.

?

El mercat laboral s'ha d'adaptar a la maternitat i la criança, i no a l'inrevés.?

[GotaVerdaPle] **Les dades demostren grans desigualtats en la cura dels fills: un 77% de les dones fan jornada reduïda enfront un 4,5% dels homes.**

[GotaVerdaBuit] Això té a veure amb el fet que se'ns ha dit que maternar és responsabilitat de la dona, quelcom que hauríem de canviar en l'imaginari col·lectiu. **Les dones no som cuidadores per naturalesa**, tenim la mateixa capacitat que els homes. Hauria de ser una tasca compartida. Però també hauríem d'aspirar a un mercat de treball que no ens obligués a agafar reduccions de jornada, sinó tenir feines remunerades compatibles amb tenir una familiar plena. El mercat de treball és el que s'ha d'adaptar a la maternitat i la criança i no a l'inrevés.

[GotaVerdaPle] **Enlloc d'un *babyboom*, la pandèmia ens ha portat una caiguda de la natalitat. Quines són les causes?**

[GotaVerdaBuit] És una tendència que ja ve de lluny, una de les conseqüències de la crisi econòmica 2018 va ser la caiguda de la natalitat. Hi ha un informe que diu que les dones que han deixat de tenir fills són les de menys capacitat econòmica, migrants, etc. Aquesta tendència es tornarà a repetir perquè la crisi que ve serà pitjor. Si no es garanteix **la maternitat com a dret**, resultarà que serà exclusiva de dones blanques i de classe mitja-alta. Calen polítiques d'esquerres i progressistes que permetin que tinguem fills on vulguem i quan vulguem. Que impliquin salaris dignes, dret a l'habitatge, etc.

?

El feminisme ha ajudat a que molts temes surtin a la llum: infertilitat, depressió postpart, violència obstètrica, reivindicar el plaer sexual femení, etc.

[GotaVerdaPle] **En quin punt es troben les maternitats feministes?**

[GotaVerdaBuit] Cal incloure la maternitat a l'agenda feminista. Fins fa poc es pensava que no perquè era un tema que havia copat la dreta. Se segueix pensant que defensar la maternitat i la família és sinònim a ser de dretes i conservadora, i hem de reivindicar la maternitat feminista. El part respectat, el dret a una lactància satisfactòria, l'erradicació de la violència obstètrica,...Si no ho defensem des del feminisme, qui ho farà? M'he trobat dones feministes que han viscut malament la seva maternitat, perquè pensaven que era contrari al seu feminisme, i és tot el contrari. **La maternitat serà feminista, o no serà**.

[info] Segueix a la Esther Vivas a les seves xarxes[/info]

[ficentrareport]
[enquestaregistre]